

Sygn. akt V Ca 168/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Elblągu V Wydział Cywilny Rodzinny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Hryniewicz

Sędziowie: SO Jolanta Pietrzak /spr./

SO Ewa Nowaczyńska

Protokolant: st. sekr. sąd. Sylwia Szulc

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2014 r.

na rozprawie

sprawy z powództwa J. J.

przeciwko K. J.

o uchylenie obowiązku alimentacyjnego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Iławie VIII Zamiejscowego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich w (...)

z dnia 27 sierpnia 2013r., w sprawie VIII RC 131/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchyla z dniem 1 października 2013 roku obowiązek alimentacyjny powoda J. J. wobec pozwanej K. J. wynikający z wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 23 września 2008 roku w sprawie III RC 190/06 w kwocie po 1500 złotych miesięcznie,

II. nie obciąża pozwanej kosztami procesu za obie instancje.

Sygn. akt VCa 168/13

UZASADNIENIE

J. J. wystąpił przeciwko K. J. domagając się ustalenia, że obciążający go obowiązek alimentacyjny wygasł.

Pozwana K. J. wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2013 roku Sąd Rejonowy w Iławie VIII Zamiejscowy Wydział Rodzinnego i Nieletnich w (...) w sprawie o sygnaturze akt VIII RC 131/13 oddalił powództwo.

Orzeczenie było wynikiem następujących ustaleń i wniosków:

Pozwana K. J. jest córką powoda i E. J.. Ostatnie alimenty zasądzono na jej rzecz wyrokiem Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 23 września 2008 r. w sprawie o sygn. akt III RC 190/06 w kwocie 1.500 zł miesięcznie.

Powód J. J. z zawodu jest marynarzem. Od 23 lipca 2011 r. zatrudniony jest za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. w G. na statkach armatora zagranicznego (...) Ltd. jako pracownik kontraktowy na stanowisku (...). Jego wynagrodzenie miesięczne w czasie trwania kontraktu wynosi 9.196 euro. W ciągu ostatnich dwóch lat powód przebywał na kontrakcie w okresach od 10 marca 2012 r. do 03 sierpnia 2012 r. oraz od 15 października 2012 r. do 28 lutego 2013 r., zaś kolejny termin planowany jest na koniec czerwca 2013 r. W toku postępowania J. J. przebywał poza Polską wobec czego Sąd Rejonowy nie był w stanie ustalić jego aktualnej sytuacji rodzinnej oraz majątkowej.

Pozwana K. J. w styczniu 2011 r. uzyskała tytuł zawodowy inżyniera architekta, a następnie kontynuowała studia magisterskie składając z wynikiem bardzo dobrym w dniu 03 lipca 2013 r. egzamin i uzyskując tytuł magistra inżyniera architektury. Studia te pozwana ukończyła z półrocznym opóźnieniem spowodowanym brakiem komputera koniecznego do przygotowania dyplomu. Z dniem 01 października 2012 r. pozwana rozpoczęła studia dzienne na drugim kierunku – Wydziale (...) jednakże pierwszego roku dotąd nie zaliczyła. Pozwana w okresie od 16 września 2011 r. do 23 lutego 2012 r. w ramach programu E. zaliczyła jeden semestr studiów na (...) w L.. Pozwana podejmuje pracę na podstawie umów zlecenia z biurem (...), z których średniomiesięcznie uzyskuje dochód w kwocie około 700 zł, w utrzymaniu pomaga jej także sporadycznie matka. Z umów zlecenia K. J. uzyskała następujący przychód: za październik 2012 r. – 327 zł netto, za grudzień 2012 r. – 1.031,25 zł netto, za styczeń 2013 r. – 1.031,25 zł netto, za luty 2013 r. – 1.031,25 zł netto, za marzec 2013 r. – 1.361 zł netto, a za okres kwiecień-czerwiec 2013 r. – 1.860 zł netto. Ostatnią umowę zlecenia miała zawartą w lipcu 2013 r. uzyskując kwotę 1.400 zł netto. K. J. uzyskała tytułem stypendium na studia za granicą kwotę 1.000 euro, którą przeznaczyła na zakup komputera. Wynajmuje mieszkanie w G. płacąc miesięczny czynsz w kwocie 650 zł, a nadto jednorazowo przy zawarciu umowy kaucję w wysokości 400 zł podlegającą zwrotowi po zakończeniu najmu. Ponadto miesięcznie ponosi opłaty za: media (internet, gaz i prąd) – średnio 142 zł, telefon komórkowy 60-120 zł i bilet miesięczny – 46 zł. Koszty wyżywienia miesięcznie pozwana oszacowała na 400 zł do tego dochodzą wydatki na zakup odzieży. W związku ze studiami (...) poniosła koszty przygotowania pracy dyplomowej w łącznej wysokości 600 zł, a także uiściła łączną kwotę 100 zł za wydanie dyplomu i suplementu oraz kwotę 500 zł za niezawinione przez siebie opóźnienie w obronie pracy dyplomowej.

W ocenie Sądu I instancji pozwana dotąd nie uzyskała samodzielności zawodowej, gdyż dopiero co skończyła studia na kierunku architektura. Wskazano, że dotychczas koncentrowała swoje życie na nauce, w szczególności na obronie dyplomu, co wymagało znacznego nakładu czasu, a w pierwszych miesiącach po ukończeniu edukacji na poziomie uniwersyteckim absolwent wymaga jeszcze przez pewien czas wsparcia finansowego rodziców. Podkreślono, że K. J. dokładała wszelkich starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się, co widoczne jest m.in. w korzystaniu przez nią z programu E., czy w podjęciu nauki na drugim kierunku studiów. Wymienione działania zwiększają atrakcyjność pozwanej na rynku pracy. Nadto pozwana zdobywała doświadczenie zawodowe podejmując się w ramach umów zlecenia drobnych prac projektowych. Jednakże uzyskiwane z tego tytułu dochody nie wystarczyłyby pozwanej na samodzielne utrzymanie i spowodowałyby konieczność rezygnacji z drugiego kierunku studiów, co w sposób rażący kłóciłoby się z zasadą przyzwoitości i godziłoby w cel, dla którego K. J. podjęła wyższe studia techniczne. Postawa K. J. w ocenie Sądu Rejonowego zasługuje na szczególnie pozytywną ocenę gdyż legitymowanie się dyplomami uzyskanymi na dwóch różnych kierunkach studiów w zasadniczy sposób spowoduje zwiększenie możliwości uzyskania przez nią zatrudnienia. Wobec czego rodzice winni taką postawę dziecka szczególnie wspierać i premiować.

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy oddalił powództwo na podstawie przepisu art. 133 § 1 i 3 kro.

J. J. złożył apelację, w której wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylene jego obowiązku alimentacyjnego względem pozwanej. Wyrokowi temu zarzucił :

- obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 138 kro poprzez jego nie zastosowanie w sytuacji kiedy sytuacja pozwanej uległa poprawie co uzasadnia zamianę orzeczenia o alimentach oraz obrazę przepisu art. 133 § 1 kro poprzez jego zastosowanie w sytuacji kiedy wiek pozwanej, wykształcenie i stan zdrowia pozwala jej na podjęcie pracy zawodowej i samodzielne utrzymanie.

Zdaniem skarżącego nie może budzić wątpliwości, iż od czasu ustalenia obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanej, po stronie tej ostatniej nastąpiła zmiana w postaci uzyskania przez nią możliwości zarobkowych, gdyż ukończyła studia i uzyskała zawód architekta. Obecnie pozwana ma zatem uprawnienia zawodowe, podjęła pracę zawodową pracując w ramach umowy zlecenia. Zaś same trudności w znalezieniu dobrze płatnej pracy przez dziecko, które posiada przygotowanie zawodowe nie mogą uzasadniać obciążenia jego rodziców obowiązkiem alimentacyjnym. Wskazując na to, że nie można przerzucać na rodziców konsekwencji dokonywania przez dziecko niewłaściwego wyboru zawodu, czy kierunku wykształcenia, w szczególności wówczas, gdy rodzic nie miał żadnego wpływu na ten wybór. Zaś przyjęcie stanowiska, iż rodzice zobowiązani są do alimentowania dziecka posiadającego przygotowanie do wykonywania określonego zawodu tylko dlatego, że nie może ono znaleźć odpowiedniej dla niego i dobrze płatnej jest nieuzasadnione. Natomiast zamiar podwyższenia kwalifikacji zawodowych przez pełnoletnie dziecko, pracujące zawodowo nie zawsze rodzi obowiązek dostarczania mu środków utrzymania przez rodziców. Istotne znaczenia ma, bowiem to, czy dotychczasowe przygotowanie zawodowe i nabyte wcześniej kwalifikacje pozwalają mu w pełni na samodzielne, regularne zarabkowanie, a więc na pokrycie własnych środków utrzymania. Wskazano, że nie istnieją żadne przeszkody do podjęcia przez pozwaną pracy zawodowej w pełnym wymiarze czasu pracy. W ocenie skarżącego nie można przyjąć, by rodzice byli obowiązani dostarczać środki utrzymania dziecku, które będąc już przygotowane należycie do wykonywania przez nie odpowiedniego dla niego zawodu, podejmuje dla podniesienia swych kwalifikacji dalszą naukę. Mylny jest wobec tego pogląd Sądu I Instancji, iż pozwana może podjąć kolejny kierunek studiów, a po nich nawet studia doktoranckie, z jednoczesnym ciągłym oczekiwaniem pomocy alimentacyjnej powoda.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda zasługuje na uwzględnienie.

Ustalenia jakich dokonał Sąd Rejonowy odnośnie sytuacji życiowej pozwanej K. J. nie pozwalają na wnioski, które Sąd I instancji z nich wyprowadził.

W szczególności rację ma Sąd orzekający, że obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dorosłych dzieci istnieje wówczas, jeżeli dziecko nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać. Nie można oczywiście dorosłemu dziecku odmówić prawa do nauki i kształcenia się, jednakże dla oceny zasadności obowiązku alimentacyjnego każdy przypadek uczącego się dorosłego człowieka powinien być oceniany indywidualnie. Znaczenie ma zarówno rodzaj nauki podjętej przez ewentualnego uprawnionego, czy też system edukacji, a także wykazanie jakiegóż konsekwencji w dalszym kształceniu.

W niniejszej sprawie pozwana ukończyła studia wyższe uzyskując tytuł magistra inżyniera architektury. Nadto podczas studiów skorzystała z programu E., gdzie zaliczyła jeden semestr studiów na (...) w L.. Aktualnie pozwana podejmuje pracę zgodnie z uzyskanym wykształceniem na podstawie umów zlecenia z biurem (...) uzyskując z tego tytułu dochody w różnych kwotach. Należy zgodzić się ze skarżącym, że wiek pozwanej, poziom wykształcenia i stan zdrowia pozwala jej na podjęcie pracy zawodowej i samodzielne utrzymanie się. Nie ma więc żadnych przeszkód aby pozwana podjęła kroki w celu znalezienia stałej pracy aby móc utrzymywać się samodzielnie. Z materiału zgromadzonego w sprawie, a w szczególności zeznań pozwanej wynika, że nie była ona zainteresowana podjęciem stałego zatrudnienia, uznając iż skoro podjęła naukę na kolejnym kierunku studiów powinni ją utrzymywać rodzice.

Nie jest to jednak postawa, która powinna znaleźć ochronę prawną.

Warto zaznaczyć, że Sąd orzeka w tym postępowaniu o obowiązku alimentacyjnym. Rację ma oczywiście co do zasady Sąd Rejonowy, że dziecko będąc na utrzymaniu rodziców może kontynuować naukę na kolejnym kierunku studiów dziennych, a nawet odbywać studia doktoranckie realizując w ten sposób swoje aspiracje zawodowe. Jednakże nie

powinno pozostawać praktycznie wyłącznie na utrzymaniu jednego rodzica. Nadto odróżnić należy taką sytuację, gdzie zobowiązany godzi się by córka zdobywała wykształcenie na kolejnym kierunku studiów dziennych i partycypuje w jej kosztach utrzymania, mimo iż osiągnęła ona zdolność samodzielnego utrzymania, od tej gdy takiej woli nie wyraża, domagając się ustalenia że jego obowiązek alimentacyjny względem pozwanej ustał.

Obowiązku alimentacyjnego nie sposób się dopatrzeć w sytuacji, gdy pozwana ma wyuczony zawód magistra inżyniera architektury, a kontynuuje naukę na kolejnym kierunku studiów dziennych, który nie pozostaje w bezpośrednim związku z wyuczonym zawodem. Należy uznać, że zdobywanie kolejnego etapu wykształcenia pozwana winna czynić na własny rachunek, skoro ma już możliwość samodzielnego utrzymania.

Nie do zaakceptowania jest też pogląd Sądu Rejonowego, że skoro powód nie uczestniczy w żaden sposób w wychowaniu pozwanej, to fakt ten powinien mieć wpływ na dostarczanie przez niego środków utrzymania. Spełnianie bowiem obowiązku alimentacyjnego poprzez osobiste starania o sprawy dziecka, wychowanie i opiekę dotyczy młodszych dzieci, pozostających pod władzą rodzicielską, wymagających nadzoru i konieczności zaspokajania także niematerialnych potrzeb. Proces wychowawczy pozwanej został z całą pewnością zakończony, ma ona 25 lat, jest w świetle prawa dorosłym człowiekiem i nie wymaga czynności opiekuńczych żadnego z rodziców. Alimentowanie zatem dorosłych dzieci polega już głównie na dostarczaniu dóbr materialnych i środków finansowych o ile dzieci te nie mają zdolności samodzielnego utrzymania.

Pozwana nie spełnia przesłanek z art. 133§1 krio, ponieważ jest w stanie utrzymać się samodzielnie, co zostało w procesie wykazane.

Z tych względów zaskarżony wyrok w wyniku uwzględnienia apelacji powoda został stosownie do art. 386§1 kpc zmieniony i powództwo uwzględniono.

Powód w toku procesu nie sprecyzował daty od jakiej domagał się uchylecia, obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanej. Żądanie zostało zatem uwzględnione od 1 października 2013 roku, czyli po dacie zakończenia studiów przez pozwaną, uwzględniając należne jej wakacje, które mogła przeznaczyć zarówno na odpoczynek jak również na poszukiwanie pracy odpowiadającej zarówno jej wykształceniu jak i aspiracjom.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji.

Jednocześnie na podstawie przepisu art. 102 k.p.c. nie obciążono pozwanej kosztami procesu za obie instancje.